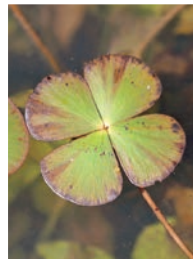

Природното богатство и наследство
на Дрим ги инспирира нашите
заеднички активности

© MIO-ECSDE 2018

12, Kyrristou str., 10556 Athens, Greece

tel: +30 2103247490, +30 2103247267, fax: +30 2103317127, e-mail: info@mio-ecsde.org, website: www.mio-ecsde.org

Written by: Thomais Vlachogianni (MIO-ECSDE)

Editor-in-Chief: Michael Scoullas (MIO-ECSDE)

Text editing: Anastasia Roniotes (MIO-ECSDE)

Front cover photo: *Pelecanus crispus* © Milan Vogrin

Back cover photo: *Orthetrum cancellatum* © Thomais Vlachogianni

Layout: Antonis Kapiris, Tamgram Creative Studio

Природното богатство и наследство на Дрим ги инспирира нашите заеднички активности

Neshat Azemovski, Ivana Lozanovska, Dejan Panovski

Посебна благодарност до Ивана Лозановска, Мехмед Метај, Милан Вогрин и Ирене Куцери за нивните корисни совети.

Оваа публикација е изработена во рамките на ДРИН КОРДА процесот со поддршка на ГЕФ Дримскиот Проект. Публикацијата е изработено од страна на МИО ЕЦСДЕ (Медитеранската канцеларија за информации за животна средина, култура и одржлив развој -Федерација на Медитерански еколошки Нво-и) ,а во рамките на Act4Drin проектот финансиран од Фондот за Партнерство за критички екосистеми). Публикацијата ги рефлектира гледиштата на авторите и не ги опфаќа донаторските гледишта.

Публикацијата е достапна на www.mio-ecsde.org и www.act4drin.net.

Документот ги почитува правилата на ООН за користење на з имињата иа меѓународниот статус на државите и/или другите географски региони. Употребата на карактеристиките, имињата, мапите и другите географски поими во овој документ на ниен начин не имплицира било какви политички гледишта или позиции на Страните инволвирани во развивањето или репродукцијата на документот. Употребата на термините во оваа публикација на ниен начин не рефлектира било каква позиција на МИО ЕЦСДЕ во таа насока.

ISBN: 978-960-6793-19-6

ACT 4 DRIN

Living well in harmony
with the Drin

Суштинската вредност на сливот на реката Дрим е бесценет – несомнено, тој е еден од најважните слатководни “жаришта” на биолошката разновидност во Европа. Без разлика дали сфаќаме или не, но слатководните екосистеми заедно со биодиверзитетот и екосистемските услуги што ги обезбедуваат, го одредуваат квалитетот на животот и добросостојбата на луѓето. Ние, како индивидуи можеме да направиме разлика едноставно преку почитување на правото дека сите суштества можат да ги користат придобивките од оваа планета и преку превземање на индивидуални или колективни чекори кон заштита на биодиверзитетот на сливот на реката Дрим и неговите непроценливи екосистемски добра.

Целта на оваа публикација е подигање на јавната свест за вредностите на нашето заедничко богатство и наследство. Оваа издание е конкретно прикажување на посветеноста и солидарноста на граѓанскиот сектор од регионот да го заштити и зачува сливот на реката Дрим. Публикацијата е направена од Медитеранската информативна канцеларија за животна средина, култура и одржлив развој (MIO-ECSDE) во рамки на проектот „Дејствувај за Дрим“ (Act4Drin). Проектот „Дејствувај за Дрим“, е финансиран од Партнерскиот фонд за критични екосистеми (CEPF), воден од MIO-ECSDE и спроведен во соработка со KAKKA PRODUCTION, Биосфера, EDEN, GREENHOME и Македонско еколошко друштво.

Покрај проектните партнери, останати организации од невладиниот сектор се следните: Albaforest, BirdLife Slovenia (DOPPS), Society of bird research and nature protection (DPPVN), Environmental Center for Administration and Technology (ECAT), EIRLA Association, Greens of Montenegro, Institute for Nature Conservation in Albania (INCA), Institute for Environmental Policy (IEP), Environmental Movement “OZON”, Permaculture and Organic Agriculture (POA), Protection and Preservation of Natural Environment in Albania (PPNEA), PSEDA ILIRIA и Society for the Protection of Prespa (SPP).

Природното богатство и наследство на Дрим ги инспирира нашите заеднички активности

Содржина

Сливното подрачје на реката Дрим – слив кој ги поврзува земјите на југозападен Балкан | **6**

По трагите на сливното подрачје на Реката Дрим до Јадранско Море | **6**

Природна (фундаментална) вредност на сливното подрачје на Дрим - „жариште“ на биолошка разновидност | **6**

Сливно подрачје на реката Дрим - колку вреди? | **8**

Сливното подрачје на Дрим под закана - клучни закани и влијание | **9**

Охридско Езеро - едно од неколкуте најстари езера во светот | **10**

Скадарско Езеро - најголемото езеро на Балканот | **12**

Големото и Малото Преспанско Езеро - рај за дивниот свет | **13**

Реката Бојана - мозаик на биолошки богати живеалишта | **14**

Црн и Бел Дрим | **15**

Видови во центарот на вниманието | **16**

Координирана акција за одржлива иднина во басенот на реката Дрим | **20**

Користена литература | **22**

Сливното подрачје на реката Дрим – слив кој ги поврзува земјите на југозападен Балкан

Сливното подрачје на реката Дрим се простира на географско подрачје од околу 20.000 километри квадратни во земјите на југозападен Балкан (Албанија, Грција, Поранешна југословенска Република Македонија, Косово и Црна Гора).

Дримскиот слив претставува меѓусебно поврзан хидролошки систем кој се состои од прекугранични суб-сливови: Мало и Големо Преспанско Езеро, Охридско Езеро, Скадарско Езеро, реката Дрим (формирана од Црн Дрим и Бел Дрим) и реката Бојана.

По трагите на сливното подрачје на Реката Дрим до Јадранско Море

Реката Дрим тече низ планинските области на југозападен Балкан кон Јадранско Море формирајќи го третиот по големина воден истек во европскиот дел на Медитеранот. Таа има две големи притоки Црн Дрим и Бел Дрим. Истекувајќи од Охридското Езеро, Црн Дрим по течението ја напушта Поранешна југословенска Република Македонија, и влегува во Албанија.

Течението на Бел Дрим започнува во Косово и влегува во Албанија каде се спојува со Црн Дрим. Течејќи низ Албанија, еден крак на реката Дрим се влева во реката Бојана во близина на Скадар, а другиот крак директно се влева во Јадранското Море јужно од Скадар во близина на градот Леже.

Секој од овие речни текови изобилува со влажни живеалишта, притоки, мали реки и извори долж течението.

Природна (фундаментална) вредност на сливното подрачје на Дрим - „жариште“ на биолошка разновидност

Што се однесува до богатството на биолошката разновидност, Балканскиот регион е познат во Европа како „жариште“ на биолошката разновидност. Во историски контекст истиот претставува рефугиум за живиот свет и крстопат за размена на видовите помеѓу Европа и Азија.

Сливното подрачје на реката Дрим е полно со живот, претставува живеалиште за исклучително богат растителен и животински свет. Некои од ендемичните видовите се: белвицата (*Salmo ohridanus*) охридската пастрмка (*Salmo letnica*), преспански скобуст (*Chondrostoma prespense*), дримската писа (*Scardinius knezevici*). Истовремено,

сливното подрачје споредено со останатите делови на Европа, претставува место за гнездење за голем број видови птици како на пример: кадроглавиот пеликан (*Pelecanus crispus*), обичниот пеликан (*Pelecanus onocrotalus*) и малиот корморан (*Microcarbo pygmaeus*).

Оваа разновидност е најверојатно резултат на географската „фрагментација“ и „изолација“ на делови од екосистемот во езерата, долините, карстните пештери, реките итн., како и големата површина на планински предели зачувани во својата природна форма и релативно слабата населеност. Како и да е, овие услови во сливното подрачје се менуваат.

▲ *Pelecanus onocrotalus* © Milan Vogrin

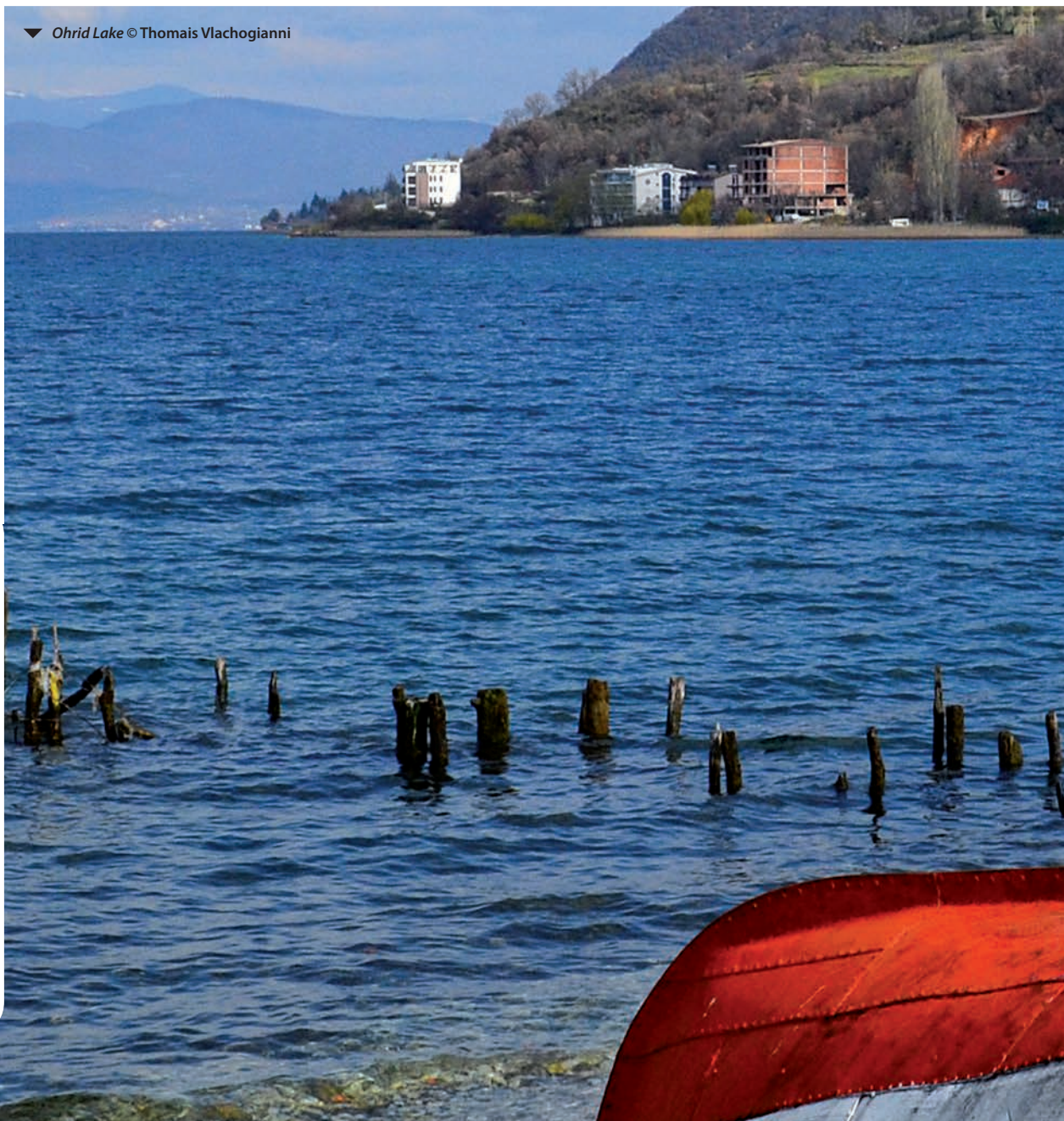
▲ *Debar Lake* © Thomas Vlachogianni

Сливно подрачје на реката Дрим - колку вреди?

Сливното подрачје на реката Дрим е комплексен жив систем. Без вода, како основна компонента, овој слив не би постоел. Водата е основно средство за квалитетот на животот и економскиот развој. Слатководните екосистеми заедно со сите единки на биолошката разновидност коишто истиот ги поддржува и екосистемските услуги кои произлегуваат од него, се тесно испреплетени и овозможуваат хармоничното постоење и благосостојба на човекот. Поврзаните водени елементи на сливното подрачје како и екосистемите заедно со растителните и животински заедници во нив, се од голема корист за населението во овој слив. Сите земји кои припаѓаат на дримското сливно подрачје се зависни од добриот еколошки статус на водните тела како економски ресурс бидејќи истите преставуваат основен извор на вода за пиење, вода за фармите и земјоделските површини, индустријата, рибарството, рекреацијата и туризмот, производство и дистрибуција на електрична енергија. Токму затоа водата во сливното подрачје е драгоценa и сите ние треба добро да се грижиме и да ја чуваме.

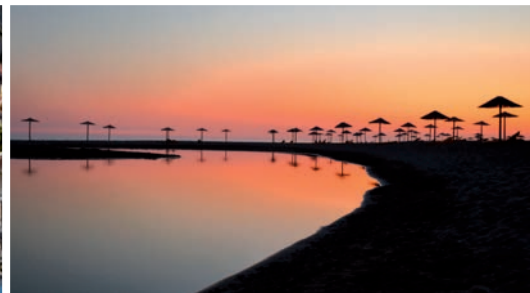
▼ Ohrid Lake © Thomais Vlachogianni

Buna/Bojana river © Thomais Vlachogianni ▶

Black Drin © Milan Vogrin ▶

Сливното подрачје на Дрим под закана - клучни закани и влијание

Разновидното и често, конфликтно неодржливо искористување и управување со сливното подрачје на Дрим, предизвикува негативен притисок врз екосистемите кое води кон нивно нарушување. Како клучни закани се издвојуваат: цврстиот отпад и крајбрежните отпадоци, отпадните води, неодржливото управување со водите (вклучително и изградба на брани), искористувањето на рудни богатства – рударството, интензивното земјоделство и шумарство, неконтролираното и често нелегалното рибарство и лов, непланското користење

на земјиштето и урбаниот развој, неодржливиот туризам како и зголеменото влијание од климатските промени.

Ваквите закани водат до голем број сериозни влијанија како што се: уништување на шумите, загадување на површинските и подземните води, забрзана ерозија на земјиштето, салинизација и навлегување на солена вода, загуба на значајни екосистеми и намалување на биолошката разновидност, зачестени и големи поплави, зголемување на ризиците по здравјето на луѓето итн.

▼ Ohrid Lake © Thomais Vlachogianni

Охридско Езеро - едно од неколкуте најстари езера во светот

Охридското Езеро е едно од најдлабоките (максимум 280 метри) и најстарите езера во Европа со старост помеѓу 2 и 10 милиони години. Езерото најмногу се полни од подземни води (50%) од неколку карстни извори (75% од изворите кај „Свети Наум“ и 25% Тушемиште) кои се наоѓаат во југоисточниот дел на езерото. Карстните подземни водни тела ја примаат и ја прочистуваат водата од Преспанското Езеро, чие ниво на вода се наоѓа 150 метри повисоко од нивото на Охридското Езеро.

Поради големата старост и изолираност од околните планини, во езерото се развиени уникатни растителни и животински видови. Присутни се околу 1200 автохтони видови од кои повеќе од 220 се ендемични. Мекотелите (Mollusca) се видлив пример за ендемизам помеѓу видовите. Охридското Езеро е богато со разновидни видови на риби меѓу кои најпознати се охридската пастрмка (*Salmo letnica*) и ендемичната белвица (*Salmo ohridana*). Крајбрежниот појас на трската и блатата се живеалишта на многу видови од кои некои се ретки и/или загрозуени. Овде би ги споменале кадроглавиот пеликан, црниот козувар, малиот орел кликач и царскиот орел.

▲ *Lutra lutra* © iStock.com/Stephen Meese

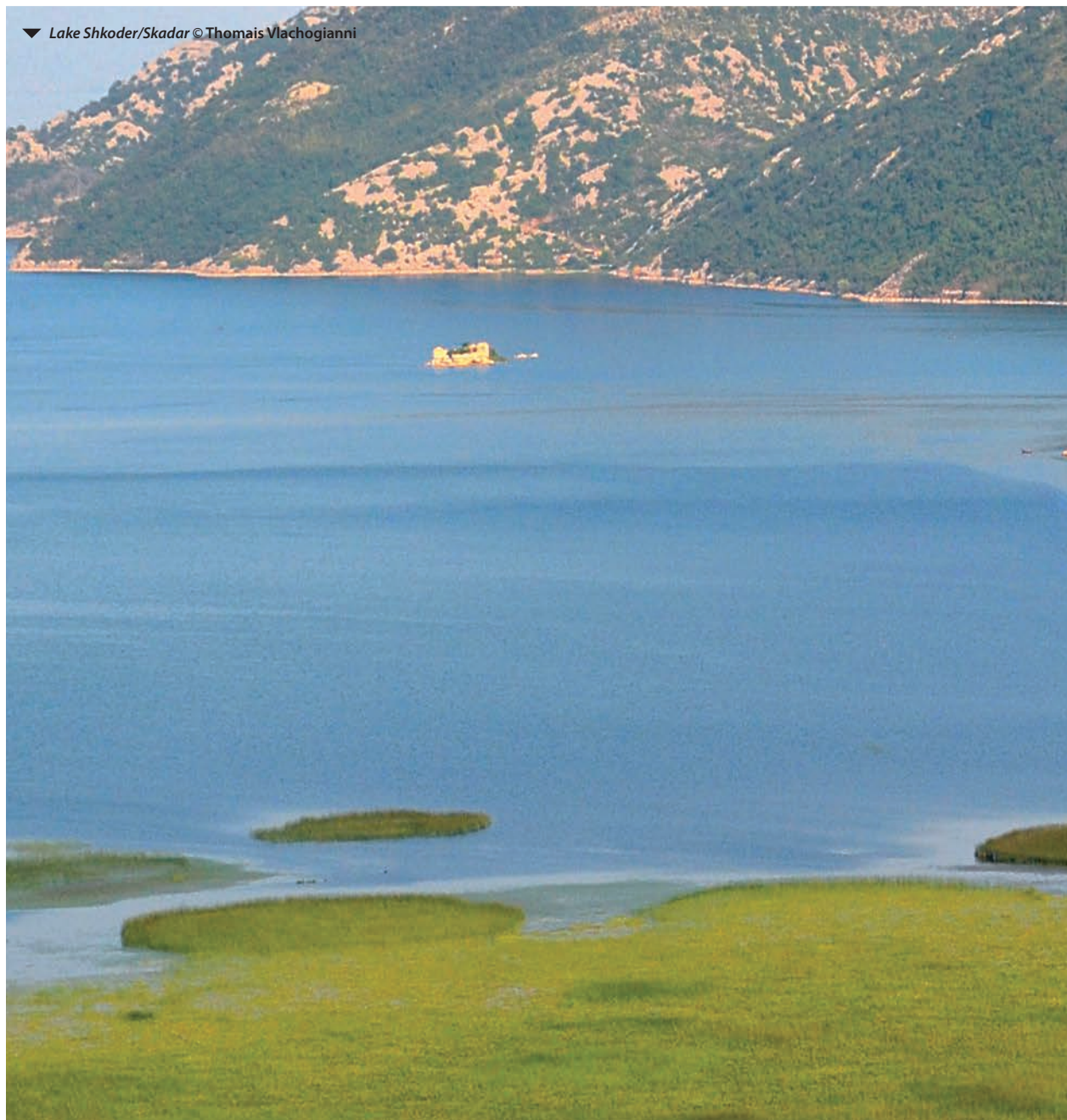
Скадарско Езеро - најголемото езеро на Балканот

Скадарското Езеро е езеро со најголема површина на Балканскиот Полуостров. Во јужниот дел поделено е помеѓу Албанија и Црна Гора. Реката Бојана го поврзува ова езеро со Јадранското Море додека преку реката Црн Дрим е поврзано со Охридското Езеро. Скадарското Езеро е добро познато како слатководно „жариште“ на биолошката разновидност каде живеат многу ретки, ендемични и загрозени растителни и животински видови. Поради богатството на различните видови птици, Скадарското Езеро има меѓународно значење.

Во Скадарското Езеро присутни се повеќе од 80 видови водни виши растенија, некои од нив се ендемични или загрозени како на пример: марзилеата (*Marsilea quadrifolia*), водениот божур (*Nuphar spp.*), воденото оревче (*Trapa natans*), сагитарията (*Sagittaria sagitifolia*), бодликавата подводница (*Najas marina*), рогозот (*Schoenoplectus lacustris*), мрестеникот (*Potamogeton*), барското кокиче (*Leucoium aestivum*), итн.

Во езерото се присутни 49 видови риби од кои 6 видови на пастрмки. Неколку од видовите мигрираат кон морето, како што е светски загрозената европска морска есетра (*Acipenser sturio*).

▼ Lake Shkoder/Skadar © Thomais Vlachogianni

Hyla arborea © Milan Vogrin ►

▲ *Salmo peristericus*, Prespa Lake © Andrea Bonetti, Society for the Protection of Prespa (SPP)

Големото и Малото Преспанско Езеро - рај за дивниот свет

Прекуграничното преспанско сливно подрачје се состои од две езера Големото Преспанско Езеро и Малото Преспанско Езеро, одделени меѓу себе со тесен појас на земја. Границите на Албанија, Поранешна југословенска Република Македонија, и Грција се среќаваат во водите на Големото Преспанско Езеро. Преспанското Езеро е меѓунајстарите езера во Европа. Неговите води преку подземни извори го полнат Охридското Езеро.

Малото Преспанско Езеро го делат Албанија и Грција. Се претпоставува дека Преспанскиот слив заедно со Охридското Езеро и пресушеното езеро Малик во басенот на Корча во Албанија се остаток на еден огромен езерски систем стар повеќе милиони години.

Преспанското сливно подрачје опфаќа различни живеалишта и животни форми, правејќи комплексен мозаик на живеалишта: од езера и влажни ливади до дабови и букови шуми и алпски ливади. Преспа е најпозната по широката распространетост на шумите од фоја и пеликаните.

Во трските на Малото Преспанско Езеро живеат околу 1200 парови на кадроглавиот паликан што го прави ова езеро, не само едно од најголемите места за гнездење во Европа туку и една од најголемите колонии на овој паликан во светот. Повеќе од 270 видови птици се присутни во областа, некои ретки како обичниот паликан, малиот корморан, седум видови на чапји, дивата гуска и ибисот.

Сливното подрачје на Преспа има повеќе од 1500 растителни видови меѓу кои и ендемичниот преспански различник (*Centaurea prespana*).

Малото и Големото Преспанско Езеро се живеалишта на голем број цицачи, влечуги, водоземци како и 23 видови на риби од кои 8 се ендемични помеѓу кои е преспанската пастрмка (*Salmo peristericus*).

Реката Бојана - мозаик на биолошки богати живеалишта

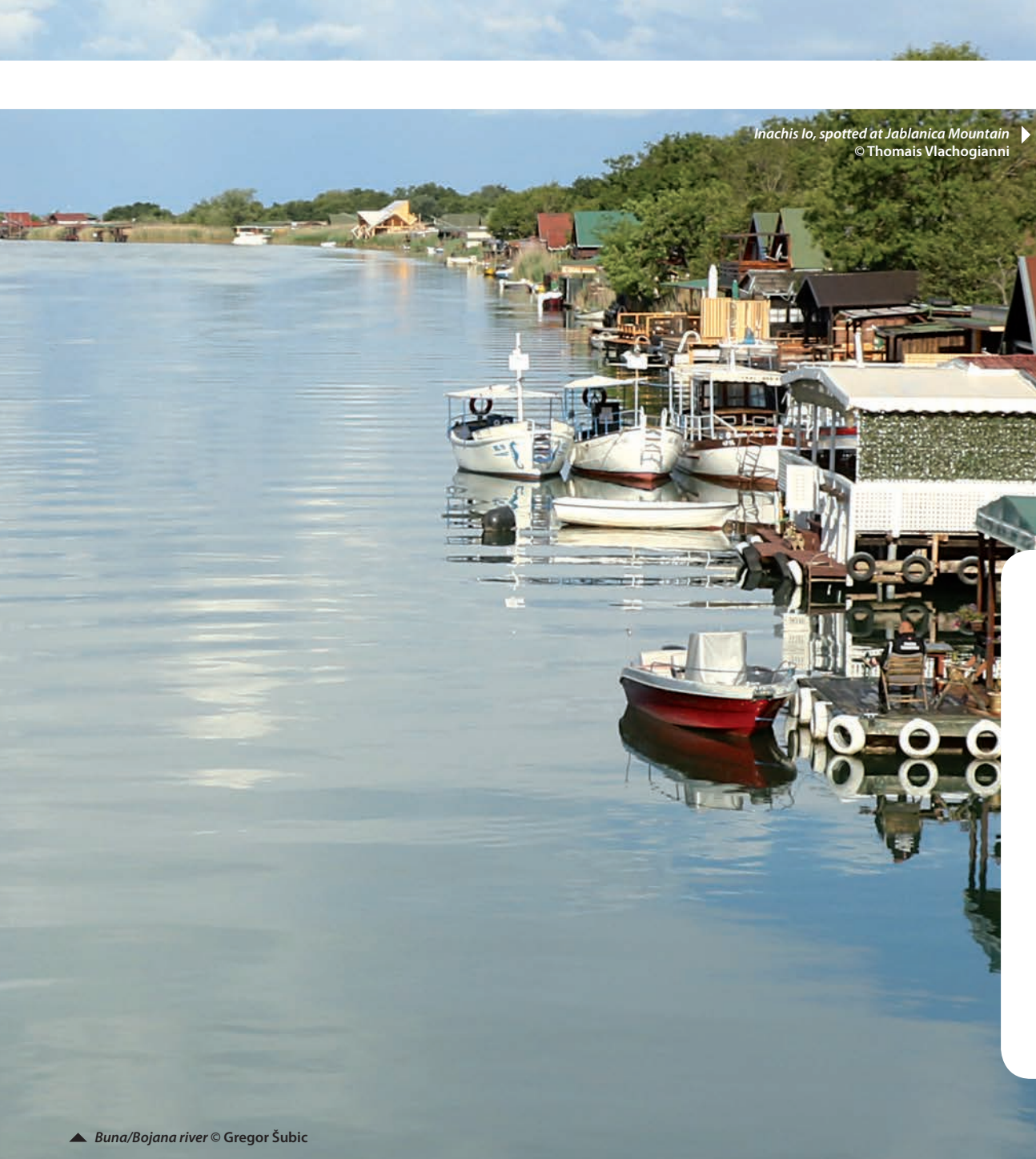
44 километри долагата река Бојана истекува од Сакадрското Езеро и се влива во Јадранско Море, формирајќи редок пример на природна делта. Реката која минува низ Црна Гора и Албанија е на-дополнета со богати различни предели во кои живеат бројните растителни и животински видови.

Реката Бојана е природен мозаик составен од разновидни живеалишта вклучувајќи ги слатководните (езерски и речни), бракични води (естуари и лагуни), крајбрежни шуми, мочуришта, влажни пасишта, песочни брегови и карпести живеалишта. Овие живеалишта вклучуваат голем број на растителни и животински видови од кои некои се глобално загрозувани и/или ретки како ливадската орхидеа (*Nacampsis laxiflora*), речната школка (*Unio crassus*), големиот бакарец (*Lycaena dispar*), европска морска есетра (*Acipenser sturio*), белоглавата патка (*Oxyura leucocephala*), јадранската пастрмка (*Salmo obtusirostris*), видрата (*Lutra lutra*), лисната жаба (*Hyla arborea*), итн.

Особена карактеристика на реката Бојана е нејзината улога како миграторен коридор за рибите и птиците. Овој коридор е еден од трите северојужни миграторни патишта по кои се движат европските птици. Оваа област е важна за гнездење и за видови кои се од европски/меѓународен интерес за зачувување како што се: чапјата лажичарка (*Platalea leucorodia*), краткопрстиот јастреб (*Accipiter brevipes*), козодојот (*Caprimulgus europaeus*), кукот (*Otus scops*), итн.

▲ Radika river, tributary to the Black Drin river © Milan Vogrin

Inachis io, spotted at Jablanica Mountain
© Thomais Vlachogianni

Црн и Бел Дрим

Реката Дрим и околните планински области изобилуваат со голем број растителни и животински видови. Црн Дрим е река која тече низ Поранешна југословенска Република Македонија и Албанија. Истата се излева од Охридското Езеро кај Струга и после педесетина километри западно од Дебар влегува во Албанија. Во Кукеш се спојува со Бел Дрим – река долга 175 километри која тече низ Косово и Албанија, двете реки заедно ја формираат реката Дрим која се влева во Јадранското Море.

Реката Дрим и нејзините притоки се дом на голем број животински групи: дримска змијулка (*Eudontomyzon stankokaramani*), дримска мрена (*Barbus rebeli*), дримска црвенотерка (*Rutilus karamani*), охридски ендемичен сунѓер (*Spongilla stankovici*), итн.

ВИДОВИ

— ВО ЦЕНТАРОТ —
НА ВНИМАНИЕТО

▼ *Pelecanus crispus* at Prespa © Gregor Šubic

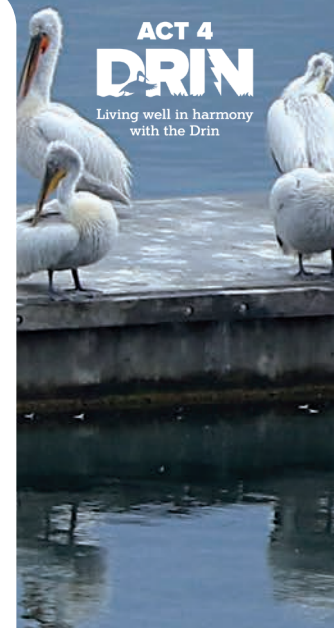

Далматинскиот пеликан *Pelecanus crispus*: „знаменит“ вид во регионот

Покрај многуте видови птици во дримското сливно подрачје, Далматинскиот или кадроглавиот пеликан (*Pelecanus crispus*) е без сомнение еден од најпрепознатливите видови во регионот. Кадроглавиот пеликан е петнесто распространет од Балканскиот регион до Централна Азија. Една четвртина од неговата популација се гнезди во Европа со најголемата колонија од 1200 парови во Малото Преспанско Езеро. Пеликаните гнездат помеѓу водната вегетација на пловечки или стоечки острови, изолирани од главното копно со цел да се избегне влијанието на цицачите. Гнездото обично се состои од трска, трева и гранчиња и може да биде до 1 метар високо и 1,5 метар широко. Пеликаните исклучиво се хранат со риба особено греч, штука и два вида црвенотелка. Намалувањето на бројноста на популацијата во минатото се должи на исушување на блатата, рибократството и криволовот. Другите континуирани закани вклучуваат: вознемирување од туристи, сушење и уништување на блатата, загадување на водата, опасност од далноводи за електрична енергија како и прекумерен лов на видовите риба со кои се храни пеликанот.

Европската јагула *Anguilla* *Anguilla*: критично загрозен вид

Карактеристичен пример на загрозен вид во регионот е европската јагула (*Anguilla Anguilla*), која историски ја користела реката Дрим за миграција помеѓу Охридското Езеро, Скадарското Езеро и Јадранското Море. Промените во водниот тек (најмногу поради изградбата на браните) како и квалитетот и квантитетот на водните ресурси долж течението, предизвикаа значителни нарушувања на премините на јагулата, притоа загрозувајќи ја како вид. Јагулата е на црвената листа на IUCN, и спаѓа во категоријата на критично загрозени видови, која се соочува со голем ризик од исчезнување во блиска иднина.

▲ Lesser Prespa © Thomais Vlachogiann

Шуми од фоја во Преспа

Регионот на Преспанското Езеро е еден од неколкуте региони на Балканот со добро зачувани шуми од фоја. Овие шуми се ретки во Европа и се под посебен режим на заштита согласно европската регулатива. Всушност Грција е единствената земја членка на Европската унија каде овие површини на фоја постојат. Доминантен вид е питомата фоја (*Juniperus excels*) и дивата фоја (*Juniperus foetidissima*) која исто така се појавува во некои области. Шумите од фоја во Преспа и добрата заштита на грмушките од фоја кои имаат долг животен век, се од исклучителна важност за стотици други растителни и животински видови, многу од нив ендемични или класифицирани како загрозени според меѓународни и национални закони.

◀ *Lynx lynx balcanicus* © MES

Најпознатата Охридска пастрмка *Salmo letnica*: реликт под закана за исчезнување

Познатата охридска пастрмка (*Salmo letnica*) е реликтен и воедно ендемичен вид кој живее во Охридското Езеро и Црн Дрим. Таа е локален специјалитет кој може да достигне големина од 11 килограми. Истата е во центарот на вниманието со оглед на сите добиени резултати кои укажуваат на драматично намалување на нејзината популација. Прекумерниот улов, се смета за најголема закана заедно со загадувањето на водата и губење на природните мрестилишта. Друга закана е внесувањето на инвазивни видови во езерото како што е алохтоната калифорниска пастрмка која целосно може да ја замени охридска пастрмка.

Балканскиот рис *Lynx lynx balcanicus*: предводник на видовите кои се на работ на исчезнување

Балканскиот рис (*Lynx lynx balcanicus*), е ретка харизматична дива мачка која талка низ југозападен Балкан. Најчесто се сретнува во пограничниот регион меѓу Поранешна југословенска Република Македонија, и Албанија, од каде се шири северно во Косово и Црна Гора. Рисот во почетокот на 20-тиот век исчезна од планините на динарската верига, додека изолирани популации успеале да преживеат во југозападниот дел на Балканот. Денес, ниваната бројност се проценува на околу 40 единки, што претставува значително помалку во однос на претходните експертски резултати од 2004 година, кои броеа 100 единки. Главна закана за балканскиот рис е неговото ловење, намалување на бројноста на неговиот плен, фрагментација, нарушување и губење на природните живеалишта, делумно како резултат на изградбата на хидроцентрали долж течението на реката Дрим.

КООРДИНИРАНА АКЦИЈА ЗА ОДРЖЛИВА ИДНИНА — ВО БАСЕНОТ НА РЕКАТА ДРИМ —

Дримски Меморандум за разбирање

Координирана акција на ниво на басенот на реката Дрим недостигаше се до потпишувањето на Меморандумот за разбирање (Тирана, 25 Ноември 2011 година) од страна на Министерите на надлежните министерства на петте страни кои го делат Басенот. Тоа беше воедно резултат на процесот наречен Дримски дијалог (2008-2011) координиран од страна на Глобалното партнерство за води- Медитеран (GWP Med) и УНЕЦЕ.

Главната цел на Дримскиот Меморандум за разбирање е „Промовирање на заедничка акција за координирано интегрирано управување на споделените водни ресурси во Дримскиот Басен, во смисол на најголема можна заштита и реставрација на екосистемот и промоција на одржливиот развој низ Дримскиот Басен“

Крајна цел на работењето во Дримскиот Басен е да се достигне момент во иднината каде управувањето ќе се подигне од ниво на поединечни водни тела до целосната хидролошка конекција на Дримскиот Басен, што евентуално би довело користењето на водите помеѓу страните наместо потенцијален конфликт да претставуваат заеднички бенефит.

Координирана акција за Дрим

Процесот наречен Координирана акција за Дрим за имплементација на Дримскиот Меморандум за разбирање, стапи на сила веднаш по потпишувањето на истиот. Следејќи ги препораките на Дримскиот Меморандум оформена е институционалната структура на процесот. Дрим Кор Групата е телото кои има мандат да ги координира активностите за спроведување на Дримскиот Меморандум за разбирање. Секретаријатот на Дрим Кор Групата обезбедува техничка и административна поддршка на Дрим Кор Групата; Глобалното партнерство за води – Медитеран (GWP -Med) со одлука на страните на Меморандумот е назначен како Секретаријат на Дрим Кор Групата. Активностите за имплементација на Дримскиот Меморандум за разбирање во моментот се поддржани од Глобалниот Еколошки Фонд¹ (GEF) преку ГЕФ Дримскиот Проект.

¹ www.thegef.org

ГЕФ Дримски Проект

ГЕФ Дримскиот Проект „Овозможување на прекугранична соработка и интегрирано управување со водните ресурси во поширокиот басен на реката Дрим“ е конципиран и поврзан со целите и задачите на Дримскиот Меморандум за разбирање. Целта е да се промовира заедничко управување на споделените водни ресурси на прекуграничниот Дримски Басен, вклучувајќи и механизми за координација помеѓу разните комисии и комитети на ниво на суб-басени. Албанија, Поранешна Југословенска Република Македонија, Косово и Црна Гора се корисниците на Проектот.

ГЕФ Дримскиот Проект е имплементиран преку УНДП и се реализира од страна на Глобалното партнерство за води – Медитеран (GWP-Med). Дрим Кор Групата е Надзорниот Комитет на ГЕФ Проектот.

▼ Lake Shkoder/Skadar © Thomais Vlachogianni

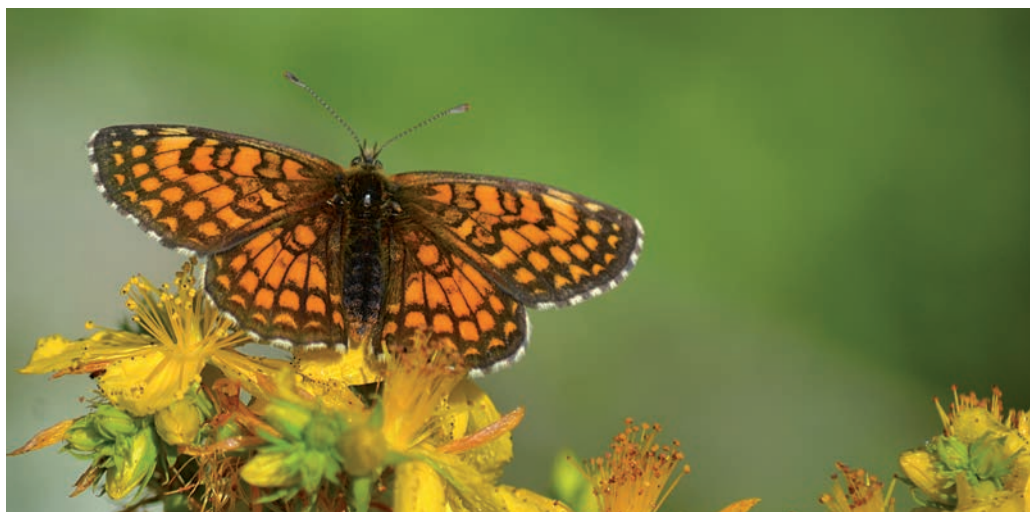

▲ Jablanica Mountain © Thomais Vlachogianni

Користена литература

- Albrecht C, Trajanovski S, Kuhn K, Streit B, Wilke T. Rapid evolution of an ancient lake species flock: Freshwater limpets (Gastropoda: Ancyliidae) in the Balkan Lake Ohrid. *Organisms Diversity & Evolution*, 6 (4): 294–307, 2006.
- Albrecht C, Wilke T. Ancient Lake Ohrid: biodiversity and evolution. *Hydrobiologia*, 615: 103–140, 2008.
- Amataj S, Anovski T, Benischke R, Eftimi R, Gourcy LL, Kola L, Leontiadis I, Micevski E, Stamos A, Zoto J. Tracer methods used to verify the hypothesis of Cvijic about the underground connection between Prespa and Ohrid Lakes. *Environmental Geology* 51 (5), 749–753, 2007.
- Belmecheri S, Namiotko T, Robert C, Von Grafenstein U, Danielopol DL. Climate controlled ostracod preservation in Lake Ohrid. *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology* 277: 236–245, 2009.
- Breitenmoser-Würsten U, Von Arx M, Bego F, Ivanov G, Keçi E, Melovski D, Schwaderer G, Stojanov A, Spangenberg A, Trajçe A, Linnell JDC. Strategic planning for the conservation of the Balkan lynx. *Proceedings of the III Congress of Ecologists*, 2008.
- Cullaj A, Hasko A, Miho A, Schanz F, Brandl H, Bachofen R. The quality of Albanian natural waters and the human impact. *Environment International*, 31: 133–146, 2005.
- Faloutsos D, Constantianos V, Scoullos M. Assessment of the management of Shared Lake Basins in Southeastern Europe. A report within GEF IW:LEARN Activity D2. GWP-Med, Athens, 2006.
- Griffiths HI, Krystufek B, Reed JM (Eds.) *Balkan Biodiversity: Pattern and Process in the European Hotspot*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, The Netherlands, 2004.
- Kostoski G, Albrecht C, Trajanovski S, Wilke T. A freshwater biodiversity hotspot under pressure – assessing threats and identifying conservation needs for ancient Lake Ohrid. *Biogeosciences Discuss*, 7: 5347–5382, 2010.
- Matzinger A, Jordanoski M, Veljanoska-Sarafiloska E, Sturm M, Müller B, Wüest A. Is Lake Prespa jeopardizing the ecosystem of ancient Lake Ohrid? *Hydrobiologia*, 553 (1), 89–109, 2006.
- Mazzinia I, Gliozzia E, Kocic R, Soulie-Märsched I, Baneschig I, Sadorih L, Giardiniih M, Van Welden A, Bushatij S. Historical evolution and Middle to Late Holocene environmental changes in Lake Shkodra (Albania): New evidences from micropaleontological analysis. *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology*, 419: Pages 47–59, 2015.
- Melovski D, Ivanov G, Stojanov A, Avukatov V, Trajçe A, Hoxha B, Von Arx M, Breitenmoser-Würsten U, Hristovski S, Shumka S, Breitenmoser U. Distribution and conservation status of the Balkan lynx (*Lynx lynx balcanicus* Bureš, 1941). *Proceedings of the 4th Congress of Ecologists with International Participation, Ohrid*, 12–15 October 2012, MES.
- Ministry of Environment and Physical Planning. Assessment and evaluation of Biodiversity on national level. Report and National Catalogue (Check List) of Species. Skopje, May 2010.
- Panagiotopoulos K, Aufgebauer A, Schäbitz F, Wagner B. Vegetation and climate history of the Lake Prespa region since the Lateglacial. *Quaternary International* 293, 157–169, 2013.
- Petit R, Aguinalalde I, De Beaulieu JL, Bittkau C, Brewer S, Cheddadi R, Ennos R, Fineschi S, Grivet D, Lascoux M, Mohanty A, Müller-Starck G, Demesure-Musch B, Palmé A, Martin JP, Rendell S, Vendramin GG. Glacial refugia: hotspots but not melting pots of genetic diversity. *Science*, 300(5625): 1563–1565, 2003.
- Ramsar Convention Bureau, Information Sheet on Ramsar Wetlands (RIS). Categories approved by Recommendation 4.7, as amended by Resolution VIII.13 of the Conference of the Contracting Parties. (<https://rsis Ramsar.org/RISapp/files/RISrep/AL1598RIS.pdf>)
- Schneider-Jacoby M, Schwarz U, Sackl P, Dhora D, Saveljic D, Stumberger B. Rapid assessment of the Ecological Value of the Bojana-Buna Delta (Albania / Montenegro). Euronatur, Radolfzell, 2006.
- Scoullos M, Faloutsos D, Libert B. The Drin Coordinated Action. Towards an Integrated Transboundary Water Resources Management. Chapter in "Water Scarcity, Security and Democracy: a Mediterranean Mosaic. Global Water Partnership Mediterranean, Cornell University and the Atkinson Center for a Sustainable Future, 2014.
- Scoullos M, Hatzianestis J. Dissolved and particulate trace metals in a wetland of international importance: Lake Mikri Prespa, Greece. *Water, Air, and Soil Pollution*, 3-4: 307–320, 1989.
- Scoullos M, Hatzianestis J. Trace metals in the sediments of a remote mountain lake: Mikri Prespa, Greece Air Pollution Research Report, 20: 129–146, 1990.
- Scoullos M. Prespa National Park. Management and Protection Importance. Hellenic Society, Athens, 1987.
- Scoullos M. Transboundary IWRM Attempts in the Mediterranean. Emphasis on the Drin River Case and the Involvement of Stakeholders. In "Integrated Water Resources Management in the Mediterranean Region: Dialogue Towards New Strategy". Redouane CA, Rodriguez-Clemente R. (eds.), Dordrecht, Springer, 2012.
- Skoulikidis N, Economou A, Gritsalis K, Zogaris S. Rivers of the Balkans. Chapter in "Tockner K, Uehlinger U, Robinson C. Rivers of Europe.
- Skoulikidis N. The environmental state of rivers in the Balkans—A review within the DPSIR framework. *Science of The Total Environment*, 407 (8), 2501–2516, 2009.
- Society for the Protection of Prespa, SPP, 2011. Number of Species. Retrieved 27.11.2011, from: http://www.spp.gr/spp/species%20chart_en.pdf
- Stankovic S, The Balkan Lake Ohrid and its living world. Monogr Biol 9. Uitgeverij, Dr. W. Junk, Den Haag, Netherlands, 1960.
- Tziritis E. Environmental monitoring of Micro Prespa Lake basin (Western Macedonia, Greece): hydrogeochemical characteristics of water resources and quality trends. *Environmental Monitoring and Assessment*, 186(7):4553–4568, 2014.
- Vemic M, Rousseau D, Du Laing G, Lens P. Distribution and fate of metals in the Montenegrin part of Lake Skadar. *International Journal of Sediment Research*, 29 (3): 357–367, 2014.
- Wagner B, Wilke T. Evolutionary history of the Balkan lakes Ohrid and Prespa, *Biogeo-sciences*, 8: 995–998, 2011.

▲ *Melitaea Phoebe* © Thomais Vlachogianni

ACT 4 DRIN

Living well in harmony
with the Drin

www.act4drin.net

Act4Drin partners

ISBN: 978-960-6793-19-6

Act4Drin promoters

**CRITICAL ECOSYSTEM
PARTNERSHIP FUND**

Публикацијата е изработена во рамките на Act4Drin проектот финансиран од Фондот за Партнерство за критички екосистеми, заедничка иницијатива на Франциската агенција за развој, Conservation international, Европската унија, Глобалниот Еколошки Фонд, Владата на Јапонија, Фондацијата MacArthur и Светската Банка. Основната цел е да се осигура учеството на граѓанското општество во заштитата на биодиверзитетот.

DRIN
CORDA

Втората едиција е изработена во соработка со Глобалното партнерство за води – Медитеран, во рамките на DRIN CORDA процесот со поддршка на ГЕФ Дримскиот Проект.

